

Nebezpečné známosti

Choderlos de Laclos

Z francouzského originálu **Les liaisons dangereuses**
přeložila Dagmar Steinová

Translation © Dagmar Steinová, 1990
© Nakladatelství LEDA spol. s r. o., 2013

ISBN 978-80-7335-367-4

NEBEZPEČNÉ ZNÁMOSTI

aneb

DOPISY

*sebrané v jisté době v jedné společnosti,
které vydal pro poučení jiných pan Choderlos de Laclos*

*Viděl jsem mravy své doby,
a proto jsem vydal tyto dopisy.*

J. J. Rousseau: Předmluva k Nové Héloïse

UPOZORNĚNÍ PRO ČTENÁŘE

Pokládáme za svou povinnost upozornit veřejnost, že přes to, co hlásá titul tohoto díla a co říká v předmluvě vydavatel, nemůžeme ručit za autentičnost této sbírky dopisů a že dokonce máme pádné důvody pokládat ji za pouhý román.

Zdá se nám ostatně, že sám autor zničil, ostatně velmi neobratně, jakékoli zdání pravděpodobnosti, o které zjevně usiloval, a to volbou epochy, do níž umístil popisované události. Řada osob, které uvádí na scénu, je totiž tak špatných mravů, že nelze předpokládat, že by žily v našem století: v tomto století filozofie, v němž všudypřítomná osvěta učinila, jak každý ví, všechny muže velmi čestnými a ženy velmi skromnými a zdrženlivými.

Mají-li tedy dobrodružství, popisovaná v tomto díle, pravdivý základ, mohla se podle našeho mínění udát buď někde jinde, anebo v jiné době: máme autorovi velmi za zlé, že se odvážil – zřejmě sveden nadějí, že vše bude tím zajímavější, čím více to přiblíží našemu století a naší zemi, a odvážil se ukázat v našem kroji a našich zvyklostech mravy, jež nám jsou tak cizí.

Abychom alespoň v této věci uchránili, pokud je to v naší moci, příliš důvěřivého čtenáře překvapení, podepřeme své mínění argumentem, který mu s důvěrou nabízíme, protože nám připadá pádný a nezvratný. I když totiž nepochybně tytéž příčiny by měly tytéž následky, rozhodně bychom dnes nenašli slečnu s šedesáti tisíci liber renty, která by se stala jeptiškou, ani soudní prezidentovou, která by zemřela zármutkem, ač mladá a krásná.

PŘEDMLUVA VYDAVATELE

Toto dílo, lépe řečeno sbírka, kterou veřejnost shledá možná přespříliš objemnou, obsahuje jen nepatrný zlomek z dopisů představujících celou korespondenci, ze které byly vyňaty. Pověřen osobami, v jejich držení byla, abych ji uspořádal, a obeznámen s jejich záměrem zveřejnit ji, požadoval jsem jako jedinou odměnu za svou práci dovolení, abych směl vypustit vše, co by mi připadalo zbytečné; snažil jsem se zachovat vskutku jen dopisy, které se mi jevily nezbytné pro souvislý běh událostí či pro popis a vývoj charakterů. Dále jsem se ještě podílel na uspořádání dopisů, které jsem ponechal, přičemž jsem se téměř vždy řídil zásadou časové posloupnosti, a konečně jsem připojil něco málo krátkých poznámek, nemajících většinou jiný význam než určit pramen několika citátů či vysvětlit několik výpustek, které jsem si dovolil. To je celý můj podíl na tomto díle. Mé poslání dále nesměřovalo.¹

Navrhoval jsem rozsáhlejší zásahy, týkající se téměř výlučně čistoty jazyka a slohu, proti níž čtenář najde nejeden prohrěšek. Byl bych rovněž rád získal povolení, abych mohl některé příliš dlouhé dopisy, z nichž mnohé pojednávají bez souvislosti a téměř bez přechodu o věcech naprosto si cizích, zkrátit. Tato práce, k níž jsem nedostal souhlas, by asi sotva dodala

---

¹ Musím rovněž čtenáře upozornit, že jsem vypustil či změnil jména všech osob, o nichž je v těchto dopisech řeč; jestliže se mezi jmény, jimiž jsem je nahradil, najdou taková, která někomu skutečně patří, padá tato chyba, z níž nelze vyvozovat žádné závěry, pouze na mou hlavu.

tomuto dílu na významu, byla by je však alespoň zčásti zbavila nedostatků.

Bylo mi namítnuto, že čtenáři mají být seznámeni se samotnými dopisy a nikoli s dílem vytvořeným podle nich; že by bylo právě tak nepravděpodobné jako nepravdivé, kdyby nějakých osm deset osob, podílejících se na této korespondenci, mělo stejný a jedině správný styl. Když jsem poukázal na to, že tomu tak ani zdaleka není a že naopak mezi těmito osobami není jediný, jež by se nedopouštěla hrubých prohřešků, které jistě budou kritizovány, bylo mi řečeno, že každý rozumný čtenář zcela jistě očekává, že ve sbírce soukromých dopisů najde chyby, neboť ani v dosud vydaných výběrech korespondence rozličných úctyhodných autorů, ba dokonce akademiků, není ani jediný, který by před touto výtkou beze zbytku obstál. Tyto důvody mě nepřesvědčily a shledal jsem, a dosud shledávám, že je lehčí je uvádět než přijmout; nejsem však v té věci pánem, a podrobil jsem se. Vyhradil jsem si pouze právo nesouhlasit a prohlásit veřejně, že nejsem téhož mínění, což v této chvíli činím.

Vyjádřit se k tomu, jakou hodnotu může mít toto dílo, mi nepřisluší: nesmím a nemohu nikoho ovlivňovat svým názorem. Čtenáři, kterým nevadí, když vědí, dříve než začnou číst, s čím asi mohou počítat, nechť pokračují v četbě této předmluvy. Ostatní učiní lépe, přejdou-li okamžitě k dílu samému: vědí toho již dost.

Chtěl bych jen ještě podotknout, že přestože jsem se rozhodl, což připouštím, vydat tyto dopisy, jsem přesto dalek toho, abych počítal s jejich úspěchem. Necht' není tato má upřímnost pokládána za hranou skromnost, neboť s touž otevřeností prohlašuji, že bych se touto sbírkou dopisů vůbec nezabýval, kdybych si nemyslel, že si zaslouží být předložena veřejnosti. Pokusme se vysvětlit tento zdánlivý protimluv.

Hodnota díla obvykle spočívá v jeho užitečnosti nebo půvabu, případně, je-li toho schopno, v obojím; avšak úspěch

(který nemusí být vždycky důkazem hodnoty) často závisí spíše na volbě námětu než na provedení, na souhrnu uváděných věcí než ve způsobu, jakým jsou pojednány. Protože tato sbírka obsahuje, jak hlásí její titul, dopisy celé jedné společnosti, vládnou v ní velmi rozličné zájmy, oslabující zájem čtenářův. A navíc, téměř všechny city, které jsou zde vyjádřeny, jsou hrané nebo falešné, takže mohou vzbudit pouze zvědavý zájem, který vždy zůstává hluboko pod zájmem citovým a především nevede k přílišné shovívavosti, takže dává tím více vyniknout nedostatkům v podrobnostech, stavějících se neustále proti jedné jediné touze, jež má být ukojena.

Tyto nedostatky jsou možná částečně vykoupeny jinou předností, vyplývající podobně jako ony z povahy díla: je to rozmanitost slohů, hodnota, které spisovatel dosahuje jen velmi těžce, která se zde však sama nabízela a přinejmenším zachraňuje před nudou a jednotvárností. Mnoho lidí jistě také ocení dosti velký počet buď zcela nových, či málo známých postřehů, rozptýlených v těchto dopisech. A to je tak vše, co se dá od nich očekávat půvabného, i kdybychom je posuzovali s největší shovívavostí.

Prokázat užitečnost díla, pro kterou možná dojde k daleko větším sporům, se mi jeví jako úkol daleko lehčí. Zdá se mi alespoň, že prokazujeme službu mravům, když odhalujeme prostředky, jichž užívají lidé mravů špatných, aby zkazili lidi mravů dobrých; a já se domnívám, že tyto dopisy mohou k tomuto odhalení účinně přispět. Najdeme zde rovněž stvrzení a příklad dvou důležitých pravd, které lze pokládat za zneuznané, když vidíme, jak málo znamenají v životě: za prvé, že každá žena, která přijímá do své společnosti nemravného muže, skončí jako jeho oběť; za druhé, že je přinejmenším nerozumná každá matka, která strpí, aby se těšil důvěře její dcery někdo jiný než ona sama. Mladí lidé obouhého pohlaví se zde také mohou poučit o tom, že přátelství,

kterým je se zdánlivou lehkostí obdarují lidé špatných mravů, je vždy jen nebezpečnou léčkou, právě tak osudnou pro jejich štěstí jako pro jejich ctnost. Domnívám se však, že je třeba mít se na pozoru před možným zneužitím tohoto díla, je tak snadné obrátit dobro ve zlo; jsem dalek myšlenky doporučit mládeži tuto četbu, pokládám naopak za velmi důležité každou četbu tohoto druhu před ní odstranit. Dobu, kdy taková četba přestane být nebezpečná a může se stát užitečnou, stanovila myslím pro ženské pohlaví velmi dobře jedna matka, která je nejen duchaplná, ale má i zdravý rozum. „Domnívám se,“ řekla mi, když si přečetla rukopis této korespondence, „že bych prokázala své dceři skutečnou službu, kdybych jí dala tuto knihu v den její svatby.“ Kdyby to byl názor všech matek, blahopřál bych si do nejdlejší smrti, že jsem tuto knihu vydal.

I když vycházím z tohoto příznivého předpokladu, nepřipadá mi úspěch nijak dopředu zaručený a i nadále mám dojem, že tato kniha se může zalíbit jen velmi málo lidem. Bude v zájmu zkažených mužů a žen, aby pomluvíli dílo, které jim může uškodit; protože jim nechybí obratnost, poštvou možná proti knize obratně rigoristy, pobouřené obrazem špatných mravů, který jsme se nebáli ukázat.

Takzvaní volnomyšlenkáři se nebudou ani trochu zajímat o pobožnou ženu, která bude už předem v jejich očích pouhou ženuškou, zatímco pobožňůstkáři se rozhněvají, až uvidí, že ctnost podlehla, a budou naříkat, že náboženství se zde ukazuje příliš bezmocné.

Lidé vytríbeného vkusu budou znechuceni příliš jednoduchým slohem řady dopisů, zatímco běžný čtenář, svedený představou, že vše vytištěné je plodem čísi práce, bude přesvědčen, že v některých jiných dopisech nachází lopotivé snažení spisovatele, vykukujícího za postavou, jíž dává promlouvat.

Nakonec se bude možná všeobecně říkat, že všechno má své pro a proti; příliš vypilovaný spisovatelský sloh by sice skutečně smazal půvab osobních dopisů, avšak jejich nedbalosti se naopak mění v hrubé a nepřijatelné chyby, jakmile jsou určeny k tisku.

Přiznávám upřímně, že všechny tyto námitky mohou být oprávněné; domnívám se rovněž, že bych na ně dovedl odpovědět, aniž bych překročil rozsah předmluvy. Čtenář však jistě cítí, že kdyby bylo třeba odpovídat na všechno, znamenalo by to, že dílo nemůže odpovědět na nic; a kdybych si to o něm myslel, škrtl bych i předmluvu, i knihu.

ČÁST PRVNÍ

DOPIS I

CECILIE VOLANGESOVÁ SOFII CARNAYOVÉ

(t. č. v klášteře sester Voršilek)

V Paříži dne 3. srpna 17 . .

Vidíš, milá přítelkyně, že držím slovo a že mi čepce a střapečky nezabírají všechnen čas; pro tebe mi vždycky nějaký vybude. Přesto jsem za jediný dnešní den viděla víc ozdob než za celé čtyři roky, které jsme strávily pohromadě. Myslím, že naše báječná Tanvilka¹ bude daleko víc rozmrzena z mé první návštěvy, kterou jí hodlám nabídnout, než jsme měly být my, kdykoli nás přišla navštívit ve svém *in fiocchi*². Mamička se se mnou o všem radí a nejedná se mnou už tak moc jako s chovankou klášteřa. Mám svou komornou, mám svou ložnici a pokojík sama pro sebe a píši ti na moc hezkém sekretáři, od kterého jsem dostala klíč a kam si mohu zamknout, co se mi zlíbí. Mamička mi řekla, že ji uvidím každý den během její ranní toalety, že stačí, když budu k obědu učesaná, protože budeme vždycky samy, a že mi také každý den poví, v kterou odpolední hodinu k ní mám zajít. Zbytek času patří mně; mám svou harfu, své kreslení, své knihy, všechno jako v klášteře; jediné že tu chybí matka Perpetua, která by mě hubovala, a že tady záleží jen na mně, jestli budu celý den

---

¹ Bývalá chovanka téhož klášteřa.

² *V slavnostním oděvu (it)*. (Pozn. překl.)

zahálet. Ale že tu nemám svou Sofii, s kterou bych si povídala a smála se, raději něco dělám.

Ještě není pět hodin a za mamičkou mám jít až v sedm; časů bych tedy měla spoustu, jen kdybych ti měla co povědět! Ale nikdo se mnou zatím o ničem nemluvil, a kdybych neviděla všechny ty přípravy a kdyby sem nechodila taková spousta *švadlen* a všechny kvůli mně, řekla bych, že nikdo o mé svatbě neuvažuje a že je všechno zase nějaký tlach naší dobré Josefíny¹. Ale mamička mi tak často říkala, že každá slečna má zůstat v klášteře tak dlouho, dokud se nevdá, že když mě teď vzala domů, přece jen musí mít Josefina pravdu.

Před našimi vraty právě zastavil kočár a mamička mi vzkazuje, že k ní mám okamžitě přijít. Co jestli je to *ten pán*? Nejsem ustrojena, ruce se mi třesou a srdce mi buší. Zeptala jsem se komorné, jestli ví, kdo je u mamičky. *Samozřejmě*, řekla mi, je to *pan Ch****. A začala se smát! Ach věřím, že je to on. Až se vrátím, určitě Ti vypovím, co se stalo. Zatím znáš alespoň jeho jméno! Nehodí se, abych na sebe dala čekat. Za chvíličku jsem zpátky.

Jak ty se budeš posmívat chudince Cecilii! Ach, musela jsem se opravdu stydět! Ale ty by ses dala nacytat zrovna tak jako já. Když jsem vstoupila k mamičce, spatřila jsem vedle ní stát pána v černých šatech. Pozdravila jsem ho, jak nejlépe dovedu, a nebyla jsem s to pohnout se z místa. Dovedeš si jistě představit, že jsem si ho prohlédla! „Madam,“ řekl mamičce, když mě pozdravil, „jaká to okouzlující slečna, více než kdy jindy si uvědomuji, jak jste ke mně laskavá.“ Po této jednoznačné narážce jsem se tak roztrásla, že jsem se nedokázala udržet na nohou, našla jsem si lenošku, sedla jsem si a byla jsem strašně červená a vyvedená z míry. Sotva jsem si sedla, už

---

¹ Vrátná v klášteře.

mi ten člověk klečel u nohou. V té chvíli ztratila ubohá Cecilia hlavu; mamička říkala, že jsem byla celá poplašená. Vyskočila jsem, pronikavě jsem vykřikla... Víš, jako tenkrát, když hřmělo. Mamička dostala záchvat smíchu a řekla mi: „Ale co je to s vámi? Posadte se a podejte přece pánovi nohu.“ Je to tak, drahá přítelkyně, ten pán byl švec. Nemohu ti vypovědět, jak jsem se hanbila; naštěstí u toho byla jen mamička. Až se vdám, přestanu asi u toho ševce šít. Bohužel jsem ti musela vyprávět něco docela jiného, než jsem počítala.

Musíš uznat, že se toho ještě musíme hodně učit! Sbohem. Za chvíli bude šest a komorná mi právě říká, že je načase, abych se ustrojila. Sbohem, drahá Sofie, mám tě stejně ráda, jako když jsme byly v klášteře.

Nevím, po kom bych ti ten dopis poslala, a tak počkám, až přijde Josefina.

DOPIS II

MARKÝZA DE MERTEUIL VIKOMTOVI DE VALMONT

(t. č. na zámku ...)

V Paříži dne 4. srpna 17 . .

Vraťte se, milý vikomte, vraťte se zpátky; co vlastně děláte, co jen můžete dělat u staré tety, jejíž majetek podléhá fideikomisní substituci? Okamžitě odjedte, potřebuji Vás. Dostala jsem skvělý nápad a ráda bych Vás pověřila jeho uskutečněním. Těchto několik slov by mělo postačit; až příliš významán mou volbou byste měl urychleně přijít a na kolenou přijmout mé rozkazy. Vy však zneužíváte mé laskavosti, a to i poté, kdy jste jí přestal užívat; mám-li si vybrat mezi věčnou

nenávisť a přílišnou shovívavostí, Vaše štěstí si žádá, aby zvířela má dobrota. Proto Vás hodlám zasvětit do svých plánů; musíte mi však odpřisáhnout, že jako opravdový rytíř se nevrhnete do jiného dobrodružství, dokud tohle nedovedete do konce. Je důstojné opravdového hrdiny: posloužíte zároveň lásce i pomstě a do Vašich pamětí přibude další prostopášnost¹, ano, do Vašich pamětí, neboť si přeji, aby jednoho dne vyšly tiskem, a beru na sebe, že je napíši. Toho však teď nechme a vraťme se k tomu, co mne zaměstnává.

Paní de Volanges vdává dceru: je to dosud tajemství, ale mne do něho včera zasvětila. A koho pak myslíte, že si vybrala za zetě? Hraběte de Gercourt. Kdo by to byl řekl, že se jednou stanu Gercourtovou sestřenicí? Uvedlo mne to v zuřivost... Nuže, pořád ještě nechápete? Ach, jak jste nechápavý! Odpustil jste mu snad jeho dobrodružství s intendankou? A nemám snad já, Vy netvore, ještě daleko pádnější důvod, proč si na něho stěžovat?² Dovedu se však ovládnout a naděje na pomstu uklidňuje mou duši.

Stokrát nás oba znudilo, jakou důležitost přikládá Gercourt tomu, koho dostane za ženu, i jak je pošetile domýšlivý, že

---

¹ V originále rouerie (od rouer = mučit na kole). Slova roué (= ten, kdo je odsouzen na mučení) a rouerie byla v době, kdy byly napsány tyto dopisy, velmi běžná. V období Regentství (1715–1723), za nezletilosti Ludvíka XV., kdy po vzoru regenta Filipa Orleánského došlo především mezi šlechtou k velkému uvolnění mravů, se slovem roué označovali především jednotliví členové regentovy družiny, jeho společníci při orgiích. V 16. a 17. století bývali na mučení odsuzováni libertini – ovšem regent a jeho družina od nich převzali pouze volnost mravů, kterou dovedli až k zhyralosti. (Pozn. překl.)

² Pro srozumitelnost tohoto místa je třeba vysvětlit, že hrabě de Gercourt opustil markýzu de Merteuil pro soudní prezidentovou de ***, která se pro něho vzdala vikomta de Valmont, a že do oné doby spadá vzájemné sblížení vikomta a markýzy. Protože na tomto dobrodružství není nic zvláštního a protože se navíc odehrálo dávno před událostmi, o nichž se mluví v těchto dopisech, pokládali jsme za správné vypustit korespondenci, která se k němu vztahuje.

se mu podaří vyhnout se nevyhnutelnému osudu. Znáte jeho směšné zaujetí pro klášterní výchovu a jeho ještě směšnější předpoklad, že jsou blondýny zdrženlivé. Přesto, že má malá Volangesová šedesát tisíc liber renty, vsadila bych se, že by k tomu sňatku nikdy nedošlo, kdyby byla bruneta nebo kdyby nebyla bývala v klášteře. Dobrá, dokažme mu tedy, že je hlupák; jednoho dne by se jím stejně bezpochyby stal, o tom nepochybují; bylo by však zábavné, kdyby už jako hlupák začal své manželství. Jak bychom se nazítrí po svatbě bavili, až bychom slyšeli, jak se chvástá! Neboť on se bude chvástát! A když ta holčička už jednou dostane Vaši školu, museli bychom mít nevídanou smůlu, aby si o Gercourtovi, jako o tolika jiných, nezačala povídat celá Paříž.

Hrdinka tohoto nového románu si ostatně zaslouží veškerou Vaši péči: je vskutku hezká. Je jí teprve patnáct, zkrátka opravdové růžové poupátko. Po pravdě řečeno je tak nezkušená, že se to hned tak nevidí, a není v ní pranic strojeného; to vám mužům ostatně nevádí. Co víc, má v očích jistou mnohoslibnou unylost; připočtete, že jsem to já, kdo Vám ji doporučuje. Teď už Vám zbývá jen mi poděkovat a uposlechnout.

Tento dopis dostanete zítra dopoledne. Žádám Vás, abyste byl zítra v sedm večer u mne. Nepřijmu nikoho před osmou, dokonce ani svého současného rytíře: na takovou velikou záležitost nemá hlavu. Jak vidíte, láska mne nedokázala zaslepit. V osm hodin Vás propustím na svobodu, v deset se vrátíte a povečeříme s naší krasavicí: pozvala jsem totiž matku s dcerou na večeři. Sbohem, je dvanáct pryč: za chvíli už to nebudete Vy, kým se budu zabývat.

DOPIS III

CECILIE VOLANGESOVÁ SOFII CARNAYOVÉ

(t. č. v klášteře Voršilek)

V Paříži dne 4. srpna 17 . .

Moje nejmilejší přítelkyně, pořád ještě nic nevím. Včera večerěla u mamičky spousta lidí. Přestože bylo v mém zájmu, abych si je pořádně prohlédla, především muže, dost jsem se nudila. Všichni, muži i ženy, se na mne často dívali a potom si něco šeptali. Věděla jsem dobře, že mluví o mně: červenala jsem se a nedovedla jsem tomu zabránit. Moc bych to chtěla umět, neboť jsem si všimla, že ostatní ženy se nečervenají, když se na ně někdo dívá. Snad je to tím, že se malují, a že pod líčidlem není vidět ruměnc z rozpaků; nečervenat se, když se na tebe upřeně dívá muž, musí být jistě hrozně těžké.

Nejvíc mě zneklidňovalo, že jsem nevěděla, co asi o mně soudí. Myslím, že jsem přesto dvakrát třikrát zaslechla slůvko *bezká*. Velmi zřetelně jsem však zaslechla také *nemotora* a musí to být asi pravda, protože je pronesla jedna naše příbuzná a mamiččina přítelkyně; zdálo se mi dokonce, že ke mně na první pohled pojala přátelství. Byl to jediný člověk, který se mnou za celý večer ztratil pár slov. Zítřka u ní budeme večerět.

Také jsem po večeři zaslechla, jak jeden muž, který určitě mluvil o mně, povídá druhému: „To chce ještě uzrát, v zimě uvidíme.“ Možná že to byl právě ten, který si mě má vzít: ale vždyť by to pak bylo až za čtyři měsíce! Ráda bych věděla, jak to vlastně je.

Zrovna přišla Josefina a říká, že pospíchá. Chtěla bych Ti však ještě povědět o jedné své *neohrabanosti*. Ach, bojím se, že má ta dáma pravdu!

Po večeri se hrály karty. Posadila jsem se k mamičce. Nevím, jak se to mohlo stát, ale já Ti skoro okamžitě usnula. Probudil mě hlasitý smích. Nevím, jestli se smáli mně, ale myslím, že ano. Mamička mi dovolila odejít a udělala mi tím velkou radost. Představ si, bylo už po jedenácté. Sbohem, drahá Sofie; měj stále ráda svou Cecilii. Ujišťuji Tě, že společenský život není tak zábavný, jak jsme si představovaly.

DOPIS IV

VIKONT DE VALMONT MARKÝZE DE MERTEUIL

(t. č. v Paříži)

Na zámku ... 5. srpna 17 . .

Vaše rozkazy jsou okouzlující. Ještě dokonalejší je způsob, jakým je udělujete; člověk by si pro Vás dokázal zamilovat despotismus. Jak dobře víte, není to poprvé, co lituji, že již nejsem Vaším otrokem. A i když mě nazýváte *netvorem*, nikdy nevzpomínám bez potěšení na dobu, kdy jste mě vyznamenávala jmény daleko něžnějšími. Často dokonce toužím, abych si je znovu zasloužil a abych nakonec společně s Vámi poskytl světu příklad stálosti. Nás dva však volají vyšší pohnutky. Naším osudem je dobývat: musíme být poslušní tohoto hlasu. Snad se ještě sejdeme na konci kariéry; neboť – a nic ve zlém, krásná markýzo, – Vy se mnou přinejmenším držíte krok. Od chvíle, kdy jsme se pro blaho světa rozdělili, abychom každý na svou pěst hlásali naši víru, řekl bych, že jste v této misii lásky získala daleko víc duší než já. Známe Vaši horlivost, znám Váš neutuchající zápal; bude-li nás náš bůh soudit podle skutků, tak jako ten jejich, stanete se Vy

jednoho dne patronkou nějakého velikého města, zatímco z Vašeho přítele bude nanejvýš vesnický svatý. Copak, copak, tato mystická řeč Vás udivuje? Já jsem se totiž již před týdnem vydal na novou misi. Protože v ní chci být úspěšný, jsem nucen odepřít Vám poslušnost.

Nezlobte se a vyslechněte mě. Vám, které svěřuji všechna tajemství svého srdce, jsem ochoten prozradit i nejvelkolepější plán, jaký kdy zosnoval dobyvatel. Co mi navrhuje Vy? Abych svedl dívenku, která nic neviděla a nic nezná, která mi takříkajíc bude vydána na milost a nemilost, kterou bezpochyby opojí hned první lichotka a kterou pravděpodobně bude popohánět spíš zvědavost než láska. Dvacet jiných zde může uspět tak jako já. Tak tomu však není při podniku, kterým se teď zabývám já: zde mi úspěch zaručuje stejnou měrou i rozkoš, i slávu. Láska, jež mi chystá věnec, váhá mezi myrrou a vavřínem a k oslavě mého triumfu užije patrně obou.

I Vás, má drahá přítelkyně, se zmocní posvátná úcta a řeknete s nadšením: Hle, toť muž hodný lásky.

Vy znáte prezidentovou Tourvelovou, její zbožnost, její manželskou věrnost, její přísné zásady. Na to vše hodlám zaútočit; zde máte nepřítele, který je mne hoden, toť cíl, který jsem si vytyčil.

*Byť nezískal bych to tím, co jsem učinil,
zůstane pro mne ctí, že jsem se pokusil.*

Špatné verše můžeme citovat jen tehdy, jsou-li od velkého básníka.¹

---

¹ Rousseau

Laclos se v této své poznámce mylí. Většina vydání tuto poznámku opravuje. Těmito dvěma verši končí Dedikace dauphinovi v La Fontainových Bajkách. Správné znění je: Byť nezalíbil jsem se tím, co jsem učinil, zůstane pro mne ctí, že jsem se pokusil. (Pozn. překl.)

Vězte tedy, že prezident soudu pobývá kvůli jakémusi velkému procesu v Burgundsku (doufám, že kvůli mně prohraje kauzu daleko důležitější). Jeho vzácná polovička zde má strávit celou dobu tohoto skličujícího slaměného vdovství. Každodenní mše, několik návštěv u chudých našeho obvodu, modlitby ráno i večer, osamělé procházky, zbožné rozhovory s mou starou tetou a občas partička whistu mají být pro ni jediným rozptýlením. Připravím jí jiné a zábavnější. Sám dobrý anděl mě sem zavedl, naštěstí pro ni i pro mne. Já blázen! Litoval jsem čtyřiařicet hodin, které jsem obětoval zdvořilostním povinností. Jaký by to byl trest, kdyby mě teď někdo přinutil vrátit se do Paříže! Whist se dá hrát naštěstí jen ve čtyřech; a protože tu je pouze zdejší farář, má věčná teta velmi naléhala, abych jí věnoval několik dní navíc. Snadno uhodnete, že jsem přivolil. Nedovedete si představit, jak mě od toho okamžiku hýčká a především jak si zakládá na tom, že mě pravidelně vídá u modliteb a na mši. Nemá ponětí, jaké božstvo zde vzývám.

Již čtyři dny se tedy oddávám této prudké vášni. Vy víte, jak dovedu prudce zatoužit, jak dovedu smetat překážky; nevíte však, jak samota rozdmýchává naši žádost. Nemám už v hlavě jinou myšlenku: ve dne na nic jiného nemyslím, v noci o ničem jiném nesním. Musím nezbytně dostat tuto ženu, abych se zachránil před trapností, že se do ní zamiluji: neboť kam až nás vede žádost, které je odpíráno? Ó, rozkoši požitku! Vzývám Tě pro své štěstí a především pro svůj klid. Jaké štěstí, že ženy se tak slabě brání! Jinak by z nás byli vedle nich jen bázliví otroci. Pociťuji v této chvíli vděčnost k přístupným ženám, což mě přirozeně vrhá k Vaším nohám. Ležím před Vámi, abych si vyprosil odpuštění, a tak končím tento příliš dlouhý dopis. Sbohem, má překrásná přítelkyně, a nic ve zlém.

DOPIS V

MARKÝZA DE MERTEUIL VIKOMTOVI DE VALMONT

(t. č. na zámku ...)

V Paříži dne 7. srpna 17 . .

Víte, vikomte, že je Váš dopis vzácně drzý a že záleželo jen na mně, jestli se rozhněvám? Dokázal mi však zcela jasně, že jste ztratil hlavu, a jedině to Vás zachránilo před mým hněvem. Zůstávajíc Vaší velkomyslnou a soucitnou přítelkyní pomíjím urážku, abych se zabývala pouze nebezpečím, které Vám hrozí; i když mne velice nudí přivádět někoho k rozumu, ujímám se tohoto úkolu, protože v této chvíli nepotřebujete nic tolik jako rozum.

Vy chcete dostat prezidentovou Tourvelovou! Ale co je to za směšný rozmar! Poznávám v něm Vaši umíněnou hlavu, která dovede toužit jen po tom, co jí připadá nedosažitelné. Co na té ženě vidíte? Má pravidelné rysy, připouštím, ale zcela bezvýrazné; její postava celkem ujde, ale postrádá jakéhokoli půvabu; a jak směšně se vždycky dokáže nastrojít! Ty její šátečky, kterých má vždycky na krku celý balík, ty její živůtky, sahající až k bradě! Jako přítelkyně Vám říkám, že by stačily nanejvýš dvě takové a nikdo by Vás už nebral vážně. Jen si vzpomeňte na den, kdy vybírala příspěvky u sv. Rocha, a jak jste mi tenkrát děkoval, že jsem se Vám postarala o takovou podívanou. Pořád ji ještě vidím před sebou, jak se drží toho dlouhovlasého čahouna, jak při každém kroku div neupadne, jak neustále kolem sebe šermuje svým košíkem, jak se červená při každé úkloně. Kdo by byl tenkrát řekl, že po této ženě jednou zatoužíte...? Nuže, vikomte, teď se začervenejte Vy a hleďte se vzpamatovat. Slibuji Vám, že budu mlčet.

Jen uvažte, co Vás ostatně čeká za mrzutosti! S jakým sokem se hodláte utkat? S manželem! Nestačí už to slovo samotné, abyste se cítil pokořen? Jaká hanba, jestli ztroskotáte, zvláště když Vám případný úspěch ani dost málo nemůže sloužit ke cti! A co víc: neočekávejte žádnou rozkoš. Což je s cudnými ženami vůbec možná? Myslím s opravdu cudnými. Protože ty zůstávají zdrženlivé i v okamžiku nejvyšší rozkoše a poskytují pouze polovičatý požitek. Naprosté sebezapomnění, šílenství vášně, v němž překypující rozkoš očišťuje sebe samu, všechny tyto poklady lásky jsou jim neznámé. Říkám Vám předem: i když uspějete, Vaše paní soudní prezidentová bude přesvědčena, že Vám dává vše, chová-li se k Vám jako k manželovi. Ale v manželském soužití, ať je již jakkoli něžné, dva zůstanou vždy dva. A zde je vše daleko horší; Vaše cudná dáma je pobožná a její prostomyslná zbožnost ji odsuzuje k věčné naivnosti. Možná že tuto překážku překonáte, ale nenamlouvejte si, že se Vám podaří ji odstranit: můžete zvítězit nad láskou k Bohu, nikoli však nad strachem z ďábla; až budete svírat svou milenkou v náručí a ucítíte, jak jí tluče srdce, bude jí bušit strachy, ne láskou. Kdybyste byl tuto ženu poznal dříve, mohl jste z ní možná něco udělat; dnes je jí však dvaadvacet let a téměř dva roky už je vdaná. Věřte mi, vikomte, když žena takhle *ustrne*, je třeba ji ponechat jejímu osudu; zůstane už navždy jen a jen obyčejnou ženuškou.

A přesto mi pro tento předmět svého obdivu odpíráte poslušnost, žijete zaživa pohřben u své tety a vzdáváte se velice rozkošného dobrodružství, nad jiné vhodné, aby Vám dělalo čest. Jakým řízením osudu zůstává Gercourt proti Vám neustále ve výhodě? V těchto mých slovech není stopy rozmrzelosti: jsem však nyní na vahách, nemám-li uvěřit, že si nezasloužíte svou pověst; především jsem v pokušení zbavit Vás své důvěry. Nikdy si nezvyknu sdělovat svá tajemství milenci paní de Tourvel.

Nicméně vězte, že malá Volangesová už někomu dokázala zamotat hlavu. Mladý Danceny v tom vězí až po uši. Zazpívali si spolu; ona na chovanku kláštera zpívá popravdě řečeno lépe, než by se čekalo. Ještě si spolu několikrát zkusí duo a ona pak, jak se zdá, ochotně přistoupí na unisono. Ten Danceny je však takové dítě, že tráví všechny čas zamilovaným vrkáním a k ničemu se zatím nedostal. Pokud jde o naši osůbku, je velice zbrklá; ať se již stane cokoli, bude to daleko méně potěšitelné, než kdybyste byl strůjcem Vy. Jsem z toho rozladěná, a až přijde můj rytíř, docela určitě se s ním pohádám. Radila bych mu, aby byl hodný, neboť teď právě bych s ním dovedla skoncovat bez mrknutí oka. Kdybych byla dost chytrá a opustila jej nyní, jistojistě by si zoufal; a mne přece nic tak nebaví jako milostné zoufalství. Nazval by mne nevěrníci a slovo nevěrná mne vždycky dokáže potěšit. Vedle slůvka krutá zní ženským uším nejslastněji a není tak těžké si je zasloužit. Budu se tím vážně zabývat. Vidíte, co všechno jste způsobil! I to Vám připíšu na svědomí. Sbohem. A doporučte své prezidentové, aby mne vzpomněla ve svých modlitbách.

DOPIS VI

VIKOMT DE VALMONT MARKÝZE DE MERTEUIL

(t. č. v Paříži)

Na zámku ... dne 9. srpna 17 . .

Není tedy na světě žena, která by nezneužívala své moci! Dokonce i Vy, kterou jsem tak často nazýval svou shovívavou přítelkyní, přestáváte nakonec být shovívavou a neostýcháte se mne napadnout pro předmět mého obdivu! Jakými

tahy jste se odvážila vykreslit paní de Tourvel! Který muž by mi takovou zpupnou odvalu nezaplátil životem? Kterou jinou ženu by to v mých očích přinejmenším nepošpini-
lo? Prosím Vás, nevystavujte mě napříště takovým těžkým zkouškám; nemohu zaručit, zda bych vydržel. Když už tu ženu chcete pomlouvat, vyčkejte, ve jménu našeho přátel-
ství, dokud ji nedostanu. Což nevíte, že jedině vašeň má prá-
vo strhnout lásce pásku?

Ale co to mluvím? Má snad paní de Tourvel zapotřebí, abych si ji idealizoval? Nikoli, aby byla hodna zbožňování, stačí, zůstane-li sama sebou. Vyčítáte jí, že se špatně obléká. Rád s Vámi souhlasím: cokoli si obleče, jí škodí, vše, co jí zahaluje, ji hyzdí. Jedině v nestrojených nedbalkách je vskutku úchvatná. Díky dusnému vedru, kterým zde trpíme, dovo-
lují mi její prosté plátěné šaty spatřit, jak je pružná a oblá. Na hrudi jí splývá mušelin; mé kradmé, leč pronikavé pohledy již pod ním rozpoznaly okouzlující tvary. Říkáte, že její tvář postrádá výrazu. Co však má vyjadřovat, když nic nepro-
mlouvá k jejímu srdci? Ovšem, vůbec nezná ten lživý pohled našich koketních žen, který nás někdy svádí a vždycky klame. Nedovede zakrýt prázdnou větu naučeným úsměvem; ačko-
liv má nejkrásnější zuby na světě, směje se, jen když ji něco pobaví. Měla byste ji však vidět, jaký obraz naivního a nenu-
ceného veselí skýtá při skotačivých hrách! Jakou čistou radost a soucitnou dobrotu vyjadřuje její pohled, spěchá-li pomoci nebožákům! Musela byste především vidět, jakým dojemným ruměncem zcela nepředstírané skromnosti se zbarví její bož-
ská tvář při sebemenší pochvaly či lichotce! Je přehnaně cudná a pobožná a Vy z toho usuzujete, že je chladná a bez života. Já smýšlím docela jinak. Jaké to musí být bohatství citu, dává-
-li z něho dokonce svému manželovi a miluje-li bytost, která je stále pryč? Můžete si vůbec přát ještě pádnější důkaz? Já si však obstaral další.

Byli jsme na procházce a zařídil jsem to tak, že jsme najednou museli přes příkop; ačkoli je velice mrštná, je také velice bojácná (jistě si dovedete představit, jaký strach má netýkavka, když má překročit Rubikon¹). Ale nezbylo jí, než se svěřit do mých rukou. Držel jsem tu cudnou ženu v náručí. Všechny naše přípravy a přeprava mé staré tety ji rozesmály; když jsem se však s obratnou neobratností zmocnil jí, naše paže se velmi přirozeně propletly. Přitiskl jsem ji k sobě na hrud'; ten kratičký okamžik postačil, abych ucítil, že jí srdce bije rychleji. Obličej se jí zalil rozkošným ruměncem a její skromné rozpaky mě dostatečně poučily, že se jí *srdce rozbušilo láskou, nikoli strachem*. Má teta ostatně podlehla témuž omylu jako Vy a řekla: „*Podívejme se, děťátko se bálo*“. Okouzující nevinost však *děťátku* nedovolila, aby připustilo lež, a proto odpovědělo naivně: „Ach ne, to jenom...!“ Ta slova mě osvítila. Od té chvíle vystřídala můj krutý neklid sladká naděje. Dostanu tu ženu; vezmu ji muži, který si jí neváží; odvážím se dokonce uloupit ji třeba i Bohu, k němuž se modlí. Jaká slast být zároveň příčinou jejích výčitek svědomí i vítězem nad nimi! Každá myšlenka, že bych ji měl vysvobodit ze zajetí předsudků, je mi vzdálena! Naopak, tyto předsudky ještě více přispějí k mému štěstí a slávě. Necht' si věří ve ctnost, necht' mi ji však obětuje. Necht' ji děsí všechno, co se děje, aniž v tom dokáže ustát, necht' zmítána tisícero hrůzou na ni dokáže zapomenout a přemoci ji pouze v mém náručí! Teprve potom přivolím, aby řekla: *Zbožňuji tě!* Jediná mezi ženami bude hodna vyslovit tato slova. Pak budu vskutku bohem, kterému dala přednost.

Řekněme si to otevřeně: to, čemu my dva v našem právě tak chladném jako vřelém podnikání říkáme štěstí, je nanejvýš

---

¹ Setkáváme se zde s nevkusem dvojsmyslů, který se v té době začal rozmáhat a od té doby tolik pokročil.

pouhou rozkoší. Mám se přiznat? Domníval jsem se, že je mé srdce již mrtvé, že zbyla jen smyslnost, a naříkal jsem si na předčasnou stáří. Paní de Tourvel mi vrátila kouzelné přeludy mládí. Když jsem s ní, nepotřebuji ani požitky, abych byl šťasten. Jediné, co mne děsí, je čas, který mi toto dobrodružství zabere; netroufám si totiž ponechat nic náhodě. I když si nakrásně připomínám všechny své vyzkoušené opovážlivé finty, nemohu se rozhodnout a zkusit to s nimi. Abych byl skutkem šťasten, musí se mi vzdát sama; a to není lehká věc.

Jsem si jist, že budete obdivovat mou rozvážnost. Dosud jsem nevyslovil slůvko láska, jsme však již u slov důvěra a účast. Abych ji klamal co možná nejméně a hlavně abych již předem oslabil účinek klevet, které by se k ní případně donesly, vyprávěl jsem jí sám o některých svých nejznámějších avantýrách, a sice tak, jako bych se obžalovával. Moc byste se nasmála, kdybyste viděla, jak mi v celé své nevinnosti drží kázání. Chce mne, jak říká, obrátit. Nemá dosud tušení, jak draze ten pokus zaplatí. Vůbec jí nepřijde na mysl, že když *hájí věc těch nešťastnic* (abych užil jejích vlastních slov), *kteřím jsem zničil život*, mluví již předem i o svém případě. Takle myšlenka mě napadla včera uprostřed jednoho jejího kázání a nedokázal jsem si odepřít potěšení, abych ji nepřerušil a ujistil ji, že mluví jako prorok. Sbohem, překrásná přítelkyně. Jak vidíte, nejsem beznadějně ztracen.

P. S. Právě mi napadá: co Váš nebohý rytíř, sáhl si ze zoufalství na život? Ve skutečnosti jste stokrát horší než já, a kdybych byl ješitný, cítil bych se vedle Vás zahanben.

DOPIS VII

CECILIE VOLANGESOVÁ SOFII CARNAYOVÉ¹

(t. č. v klášteře Voršilek)

Dne 7. srpna 17 . .

Jestli jsem Ti neřekla nic nového o svých vdavkách, je to jen proto, že jsem se nic nového nedozvěděla. Pomalu si zvykám nemyslet na to a život, jaký vedu, se mi celkem zamlouvá. Cvičím se hodně ve zpěvu a na harfu. Teď, když už nemám učitele, obojí se mi nějak víc líbí; vlastně spíš to bude tím, že mám někoho lepšího. Rytíř Danceny, ten pán, co jsem Ti o něm vyprávěla a s kterým jsem zpívala u paní de Merteuil, je velice laskavý a chodí k nám každý den a celé hodiny spolu zpíváme. Je úžasně milý. Zpívá jako anděl, skládá moc hezké písně a také k nim sám píše slova. Jaká škoda, že je maltézským rytířem! Ten kdyby se oženil, s tím by byla žena šťastná... Je úžasně milý. Nikdy to nevypadá, jako že Ti dělá poklonu, a přitom Ti zalichotí vším, co řekne. V jednom kuse mě opravuje, ať jde o hudbu, nebo o něco jiného, ale dovede do své kritiky přimíchat tolik porozumění a žertu, že mu za ni dokonce musím být vděčná. I když se na Tebe jen podívá, vypadá, jako že Ti chce říct něco příjemného. K tomu všemu je ještě neobyčejně úslužný. Tak včera ho například pozvali, aby šel na koncert, a on radši zůstal celý večer u mamičky. Měla jsem z toho ohromnou radost, protože když u nás není on, nikdo se mnou nemluví a mám dlouhou chvíli; když tu

---

¹ Abychom nezneužívali čtenářovy trpělivosti, vypouštíme mnoho dopisů z jejich každodenní korespondence, která by sama obsáhla několik svazků, a uvádíme jen ty, které mohou podle našeho mínění objasnit situaci a dění. Z týchž důvodů vypouštíme všechny dopisy Sofie Carnayové, stejně jako mnoho dopisů ostatních postav tohoto dobrodružství.

je, zpíváme a povídáme si. Ten mi má vždycky co povědět! On a paní de Merteuil jsou tady podle mého názoru jediní milí lidé. Teď ale sbohem, drahá přítelkyně; slíbila jsem, že se na dnešek naučím jednu harfovou ariettu, která má velice těžký doprovod, a ráda bych dodržela slovo. Dám se do toho a budu se učit, dokud nepřijde.

DOPIS VIII

PANÍ PREZIDENTOVÁ DE TOURVEL PANÍ DE VOLANGES

Na zámku ... 9. srpna 17 . .

Madam, nikdo nemůže být vnímavější než já k důvěře, kterou mi projevujete, nikdo se nemůže více zajímat o sňatek slečny de Volanges. Z celé duše jí přeji štěstí, které si nade vši pochybnost zaslouží a ve které při Vaší rozvážlivosti plně spoléhám. Neznám bohužel pana hraběte de Gercourt; byl-li však vyznamenán Vaší volbou, nemohu o něm nemít než velmi příznivé mínění. Přeji Vám, madam, aby bylo toto manželství nejméně tak úspěšné a šťastné jako mé vlastní, které je rovněž Vaším dílem a za něž jsem Vám každým dnem vděčnější. Kéž je Vám štěstí Vaší slečny dcery odměnou za vše dobré, co jste pro mne učinila; kéž se stanete vedle nejlepší přítelkyně i nejšťastnější matkou!

Je mi velice líto, že Vám nemohu tlumočit toto upřímné blahopřání osobně a že se nemohu při této příležitosti seznámit, jak bych si velice přála, se slečnou de Volanges. Dostalo-li se mi od Vás důkazů vskutku mateřské náklonnosti, věřím, že mám právo navázat s ní něžné sesterské přátelství. Prosím Vás, madam, abyste ji mým jménem o ně požádala,

dokud nebudu dosti blízko na to, abych si je mohla vysloužit sama.

Zůstanu na venkově po celou dobu nepřítomnosti pana de Tourvel. Využívám tohoto času, abych se potěšila i poučila ze společnosti ctihodné paní de Rosemonde. Je to stále ještě okouzlující žena: její vysoký věk ji o nic nepřipravil, uchovává si svěží paměť i veselou mysl. Pouze jejímu tělu je čtyřiaosmdesát let; její duch zůstává dvacetiletý.

Naše ústraní poněkud obveseluje její synovec, vikomt de Valmont, který byl tak laskav a věnoval nám několik dní. Zнала jsem ho jen z doslechu a jeho pověst ve mně nikterak nebudila touhu seznámit se s ním důvěrněji; zdá se mi však, že je lepší, než se povídá. Zde, daleko od víru života, který jej kazí, mluví s úžasnou lehkostí o docela rozumných věcech a odsuzuje se vzácnou upřímností své minulé poklesky. Má ke mně značnou důvěru a já mu velmi přísně mluvím do duše. Vy, která jej znáte, se mnou jistě budete souhlasit, že by to nebylo špatné obrátit jej na víru; nepochybuji však, že by stačil týden v Paříži a zapomněl by přes všechny své sliby na má kázání. Když už nic jiného, zdejší pobyt mu alespoň zne-možní žít, jak je zvyklý; myslím, že to nejlepší, co může při svém dosavadním způsobu života udělat, je nedělat nic. Ví, že se Vám chystám psát, a pověřil mě, abych Vám vyřídila jeho nejuctivější poručení.

Přijměte ve své známé dobrotivosti pozdrav i ode mne a nebuďte, prosím, nikdy na pochybách o mých upřímných citech, které mám tu čest atd. atd.

DOPIS IX

PANÍ DE VOLANGES PREZIDENTOVÉ DE TOURVEL

(t. č. na zámku ...)

Dne 11. srpna 17 . .

Nikdy jsem, má mladá a krásná přítelkyně, nepochybovala ani o Vašem přátelství, ani o Vašem upřímném zájmu o vše, co se mne týká. Nechci se ve své odpovědi na Vaši *odpověď* zabývat touto otázkou, v níž je mezi námi, doufám, navždy jasno. Domnívám se však, že si nesmím odpustit, abych si s Vámi nepohovořila o vikontovi de Valmont.

Nečekala jsem, což připouštím, že se ve Vašich dopisech kdy setkám s tímto jménem. Co byste také mohli vy dva mít společného? Neznáte toho člověka! Kde byste si také Vy mohla udělat představu, co to je duše libertina? Píšete mi o jeho *vzácné upřímnosti*. Ach ano, chvíle, kdy je Valmont upřímný, musí být vskutku vzácné! Tento člověk, tím falešnější a nebezpečnější, čím milejší a svůdnější se zdá, neudělal od samého mládí jediný krok, neřekl jediné slovo, aby tím nesledoval nějaký záměr, a nikdy v životě nesledoval záměr, který by nebyl nečestný či zločinný. Milá přítelkyně, Vy mne přece znáte, Vy přece dobře víte, že ze všech ctností, které si hledím pěstovat, shovívavost je mi nejdražší. Kdyby byl Valmont unášen bouřlivou vášní, kdyby jej jako tisíce jiných přivedly na scestí omyly mládí, odsoudila bych sice takové počínání, jeho samého bych však litovala, mlčky vyčkávajíc chvíle šťastného obratu, který by mu vrátil úctu slušných lidí. Ale u Valmonta je tomu jinak. Jeho chování vyplývá z jeho zásad. Dovede si přesně vypočítat, kolik ohavností si muž může dovolit, aniž si zadá; aby mohl být krutý a zlý bez jakéhokoliv nebezpečí, vybral si za oběť ženy. Nechci se zdržovat

tím, že bych Vám vypočítávala, kolik jich svedl, kolika ženám zničil život. Vy žijete moudře v ústraní a podobné skandály k Vašemu sluchu nedolehnu. Mohla bych Vám vylíčit věci, které by Vámi otřáslly. Nechci však, abyste si takovými obrazy špinila oči, které jsou stejně čisté jako Vaše duše. Protože si můžete být jista, že Vám Valmont nikdy nebude nebezpečný, nepotřebujete pro svou obranu podobné zbraně. Chtěla bych Vám pouze říci, že mezi ženami, jimž s větším či menším úspěchem věnoval svou pozornost, nenajdete jedinou, která by toho zpětně nelitovala. Výjimkou z pravidla je pouze markýza de Merteuil; ona jediná mu dokázala odolat a udržet na řetězu jeho zhýralost. Přiznám se Vám, že právě tato skutečnost jí v mých očích nejvíc slouží ke cti: stačila ji rovněž plně ospravedlnit v očích všech, kteří jí vyčítali jistou lehkomyšlnost z počátku jejího vdovství.¹

Věk, zkušenost a především přátelství k Vám mne v každém případě opravňují, abych Vás, má krásná přítelkyně, upozornila, že ve společnosti si již povšimli Valmontovy nepřítomnosti; dozvědí-li se, že Vám na čas dělal u své tety společnost, bude Vaše pověst v jeho rukou. A to je největší neštěstí, jaké může ženu potkat. Mohu-li Vám poradit, požádejte jeho tetu, aby ho už déle nezdržovala; bude-li zarputile chtít zůstat, myslím, že byste měla bez váhání vyklidit pole Vy. Proč by však zůstával? Co vlastně na venkově dělá? Kdybyste ho dala sledovat na každém kroku, jistě byste vypátrala, že si tam u Vás našel jen pohodlné útočiště a že jistě zamýšlí provést v okolí nějakou hanebnost. Protože však nemůžeme zlo napravit, spokojme se tím, že se před ním chráníme.

Sbohem, má krásná přítelkyně. Sňatek mé dcery se maličko pozdrží. Hrabě de Gercourt, kterého jsme již čekali každým

---

¹ Omyl, v němž vězí paní de Volanges, nám ukazuje, že Valmont jako každý jiný zločinec neprozrazoval své spolupachatele.

dnem, mi oznámil, že jeho pluk odjíždí na Korsiku. Protože tam dosud trvají válečné nepokoje, je nemožné, aby se uvolnil dříve než v zimě. Jsem tím rozmrzena, současně mi to však dává naději, že budeme mít čest uvítat Vás na svatbě. Stejně jsem se zlobila, že by se měla odbýt bez Vás. Sbohem; zůstávám právě tak bez poklon jako bez výhrad zcela Vaše.

Připomeňte mne laskavé vzpomínce paní de Rosemonde, kterou mám tak ráda, jak si zaslouží.

DOPIS X

MARKÝZA DE MERTEUIL VIKOMTOVI DE VALMONT

12. srpna 17 . .

Vy se na mne mračíte, vikomte? Anebo jste snad zemřel? Anebo, což se velice podobá smrti, žijete už jen pro svou prezidentovou? Tato žena Vám sice vrátila kouzelné přeludy mládeží, co nevidět Vám však také vnutí jeho směšné předsudky. Již teď jste plachý a zotročený; to už byste mohl právě tak dobře být i zamilovaný. Vzdáváte se své *šťastné opovázlivosti*. To tedy znamená, že odhazujete své zásady, že svěřujete vše náhodě, či spíše vrtochu. Už jste zapomněl, že láska je podobně jako medicína *pouze uměním, jak pomáhati přírodě*? Jak vidíte, útočím na Vás Vašimi vlastními zbraněmi: nejsem však na to pranic pyšná, biji totiž člověka, který již leží na zemi. *Musí se mi vzdát sama*, píšete; ale to se ví, že musí. A také se vzdá (jako každá jiná), jenže s tím rozdílem, že to udělá nerada. Jediný prostředek, jak dosáhnout toho, aby se Vám nakonec vzdala, však spočívá v tom, že si ji začnete brát. Rozlišovat tyto dvě věci je směšné a patří to skutečně k pošetilostem lásky! Říkám lásky,

neboť Vy jste zamilován. Neříct Vám to by znamenalo zradit Vás, znamenalo by to zatajit Vám Vaši chorobu. Řekněte mi přece, Vy, unylý milence, se domníváte, že jste znásilnil ženy, které jste měl? Ať žena sebevíc touží, ať se sebevíc touží vzdát, vždycky k tomu ještě potřebuje nějakou záminku; která už pro nás může být pohodlnější než ta, která nám dovoluje předstírat, že ustupujeme násilí? Já sama musím přiznat, že mi máloco tak lichotí jako tvrdý a dobře vedený útok, v němž má vše při veškeré rychlosti svůj přesný řád; útok, který nás nikdy nepřivede do pokořujících rozpaků, že musíme samy napravovat situaci, z níž jsme naopak měly těžit; útok, který dovede obratně zachovat zdání násilnosti i tam, kde souhlasíme, a dovede obratně zalichotit dvěma našim nejmilejším vášním, slávě z obrany a rozkoši z porážky. Přiznám se Vám, že mi muži s tímto nadáním, kteří jsou vzácnější, než se předpokládá, vždycky působili potěšením, a to i tehdy, kdy mne nedokázali svést; kolikrát jsem se vzdala jedině proto, abych je odměnila. Tak jako v dávných turnajích udílela cenu za chrabrost a obratnost krásná žena.

Ale Vy (a Vy už nejste Vy), Vy se chováte, jako byste se bál úspěchu. Odkdypak to cestujete pěkně pomaloučku a po vedlejších cestičkách? Příteli, když chcete někam dojet, pak jedině poštovní spřežení a královská silnice! Nechme však této věci, která mne rozlaďuje tím víc, že mi bere potěšení uvidět Vás zde. Když už nic jiného, alespoň mi častěji pište, ať neztrácím přehled, jak pokračujete. Uvědomujete si, že Vás to směšné dobrodružství zaměstnává už týden a že pro ně zanedbáváte své přátele?

To mi ostatně připomíná, že se podobáte lidem, kteří pravidelně někoho posílají, aby se poptal po zdraví svých nemocných přátel, ale nikdy si nedají doručit odpovědi. Svůj poslední dopis končíte otázkou, je-li můj rytíř mrtev. No a já na to neodpovím, a Vy to klidně přejdete. Už jste zapomněl, že můj mileneček je už

z principu Vaším přítelem? Ale uklidněte se, není mrtev; kdyby zemřel, tedy nejvýš z přemíry slasti. Chudák rytíř, je tak něžný, je stvořen pro lásku, jeho city jsou tak vroucí! Až se mi z toho točí hlava. Mluvím naprosto vážně, svrchované štěstí, které našel v tom, že ho miluji, mne k němu vskutku připoutává.

Jak šťastným jsem ho učinila onoho dne, kdy jsem Vám napsala, že začnu pracovat na rozchodu! Přemýšlela jsem právě o nejlepších prostředcích, jak jej uvrhnout v zoufalství, když tu mi ho ohlásili. Ať už za to mohla má nálada nebo to bylo prostě tak, ještě nikdy mu to tak neslušelo. Přesto jsem ho přijala rozmrzele. Doufal, že se mnou stráví dvě hodiny, které zbývaly do chvíle, kdy se mé dveře otevřou celé společnosti. Řekla jsem mu, že odcházím. Zeptal se mne, kam jdu, odmítla jsem mu odpovědět. Naléhal. „Tam, kde nejste vy,“ odvětila jsem stroze. Měl štěstí, že po této mé odpovědi doslova zkameněl; kdyby totiž řekl jediné slovo, následovala by nezbytně scéna, která by musela vést k chystanému rozchodu. Užaslá, že mlčí, šlehla jsem po něm pohledem nesledujíc, přísahám, jiný záměr než zjistit, jak se tváří. A znovu jsem na jeho půvabné tváři našla onen současně hluboký i něžný smutek, o němž Vy sám připouštíte, že je těžké mu odolat. Táž příčina měla týž následek: byla jsem podruhé poražena. Od té chvíle už jsem myslela jen na to, aby na mně nenašel chybičku. „Jdu si něco zařídit,“ řekla jsem mu s poněkud přívětivější tváří, „dokonce něco, co se vás týká. Na nic se mne však nevyptávejte, na večeri budu doma, vraťte se a všechno se dozvíte.“ Tu se mu vrátila řeč; nedovolila jsem mu však, aby začal mluvit. „Pospíchám,“ pokračovala jsem. „Teď mne opusťte a na shledanou večer.“ Políbil mi ruku a odešel.

Abych ho odškodnila a možná také abych odškodnila sebe, rozhodla jsem se, že ho uvedu do svého domečku¹, o kte-

---

¹ *V orig. petite maison, termín, který se často vyskytuje u všech libertinských autorů XVIII. století, označující diskrétní místo na předměstí Paříže pro schůzky milenců.* (Pozn. překl.)

rém zatím neměl tušení. Zavolala jsem svou věrnou Viktorii. Oznámila jsem, že mám migrénu; pro služebnictvo jsem šla do postele. Konečně jsem byla sama se svou *pravou rukou*. Zatímco se ona převlékala za lokaje, strojila jsem se do šatů komorné. Viktorie pak přivolala k zahradním vrátkům drožku a už jsem byla pryč. Když jsem přijela do toho chrámu lásky, vybrala jsem si ten nejpůsobnější domácí úbor. Je rozkošný, podle mého vlastního návrhu: nedovoluje nic zahlédnout a tušit dává všechno. Slibuji Vám tento model pro Vaši prezidentovou, až ji učiníte hodnou jej nosit.

Po těchto přípravách, zatímco se Viktorie zabývala ostatními maličkostmi, přečetla jsem si kapitolu z *Pohovky*¹, jeden dopis z Héloisy a dvě La Fontainovy povídky, abych si zopakovala rozmanité tóny, kterých jsem hodlala použít. Tou dobou přišel rytíř ke dveřím mého domu a jako vždycky se hrnul dovnitř. Můj vrátný ho odmítl vpustit a oznámil mu, že jsem nemocná: toť první dějství. Současně mu předal ode mne lístek, který však v souladu s mým obezřetným pravidlem nebyl napsán mou rukou. Otevřel jej a přečetl si, co v něm stálo napsáno rukou Viktoriinou: „Čekejte přesně v devět hodin na bulváru před kavárnami.“ Jel tam a maličký lokaj, kterého neznal, o kterém se tedy domníval, že ani on ho nezná, neboť to byla stále Viktorie, mu oznámil, aby propustil svůj kočár a sledoval ho. Celá ta romantická cesta mu povážlivě rozpálila hlavu a rozpálená hlava nemůže nikdy škodit. Konečně dorazil a překvapení spolu s láskou způsobily, že byl opravdu okouzlen. Chtěla jsem mu dopřát čas, aby se zotavil, a tak jsme se tedy procházeli chvíli v zahradě mezi keři; potom jsem ho odvedla do domu. Nejdříve spatřil, že je prostřeno pro dva; potom zaregistroval rozestlanou postel. Došli jsme až do

---

¹ *Le Sopha: mravoučná pohádka od Clauda Prospera Jolyota de Crébillon (1707–1777), významného představitele galantní literatury XVIII. stol. (Pozn. překl.)*

budoáru, který byl v plném lesku. Zde jsem ho napůl s chladnou rozvahou, napůl stržena citem objala a svezla se mu ke kolenům. „Ach, miláčku,“ řekla jsem, „protože jsem ti chtěla připravit toto překvapení, nezbylo mi než tě zarmoutit zdánlivou rozmrzelostí, a teď si vyčítám, že jsem musela na chvíli zahalit před tvým zrakem, co se děje v mém srdci. Odpusť mi mé chyby, odčiním je láskou.“ Dovedete si jistě představit, jak taková cituplná slova účinkovala. Zvedl mne a odpuštění bylo stvrzeno na témže otomanu, na kterém jsme my dva kdysi vesele a týmž způsobem zpečetili náš věčný rozchod.

Protože jsme spolu měli strávit šest hodin a já se rozhodla, že pro něho budou jedna jako druhá stejně rozkošné, mírnila jsem jeho vášeň, střídajíc něžnost s milou koketérií. Myslím, že jsem si ještě nikdy nedala tolik záležet, abych se líbila, a že jsem ještě nikdy nebyla se sebou tak spokojená. Po večeři jsem byla střídavě dětinská i rozumná, rozpustilá i plná citu, chvílemi dokonce nevázaná; zlíbilo se mi pokládat ho za sultána, v jehož serailu jsem postupně představovala všechny favoritky. Tak se skutku stalo, že holdoval stále téže ženě a pokaždé jiné milence.

Za rozbřesku jsme se konečně museli rozloučit; ať už říkal cokoli, ať činil vše, aby mne přesvědčil o opaku, potřeboval to stejnou měrou, jako po tom netoužil. Když jsme vycházeli a dávali si poslední sbohem, vzala jsem klíč od toho šťastného obydlí a vložila mu jej do ruky. „Bylo zařízeno pouze pro vás,“ řekla jsem. „Bude správné, stanete-li se zde pánem, neboť chrámu vždy vládne obětující kněz.“ Touto obratností jsem předešla myšlenkám, které by v něm mohla vyvolat vždycky podezřelá skutečnost, že mám *hmízdečko lásky*. Znímám ho dost dobře, abych si mohla být jistá, že jej bude používat jen pro mne; kdybych dostala chuť jít tam bez něho, mám vždycky ještě druhý klíč. Chtěl se mermomocí dozvědět, kdy se tam zase sejdem, mám ho však zatím příliš ráda, abych si ho

chtěla tak rychle opotřebovat. Nějaké ty výstřelky si můžeme dovolit jen s člověkem, kterého chceme brzy opustit. Tohle on neví, já se v tom však naštěstí vyznám za dva.

Vidím, že jsou tři hodiny ráno a že jsem napsala celou knihu, ačkoliv jsem měla v úmyslu napsat jen pár slov. Takové je kouzlo důvěrného přátelství; to také způsobuje, že Vás mám stále ze všech nejradši; po pravdě řečeno, rytíř se mi ale líbí víc.

DOPIS XI

PANÍ PREZIDENTOVÁ DE TOURVEL PANÍ DE VOLANGES

Na zámku ... 13. srpna 17 ..

Váš přísný dopis, madam, by mě byl dozajista vyděsil, kdyby Vašich důvodů k obavám nebylo naštěstí méně než těch, které mě přesvědčují, že mi zde nehrozí žádné nebezpečí. Ten hrozný pan de Valmont, tento obávaný postrach všech žen, odložil, jak se zdá, všechny smrtící zbraně před svým vstupem do zámku. Je dalek toho, aby zde spřádal jakékoli plány, určitě sem nepřišel s podobnými úmysly; i jeho nepřátelé přiznávají, že je to roztomilý muž, ale i tato jeho vlastnost zde téměř zmizela a zůstal pouze dobrý člověk. Tento zázrak zřejmě způsobil náš zdravý venkovský vzduch. O jednom Vás mohu ujistit: i když je ustavičně se mnou, i když v tom zřejmě nalézá potěšení, neuniklo mu dosud z úst jediné slůvko, které by připomínalo lásku, jediný z oněch obrátů, které si dovoluje každý muž, aniž k tomu má, podobně jako on, sebemenší oprávnění. Nemusím kvůli němu zaujímat onen zdrženlivý postoj, k němuž je dnes nucena každá dobré pověsti dbalá žena, chce-li udržet na uzdě muže, kteří

ji obklopují. Dovede vzbudit veselou náladu a ani dost málo toho nezneužívá. Je to možná tak trochu pochlebník; vede si však při tom tak vybraně, že by byl s to naučit i skromnost, aby si přivykla na chválu. Kdybych zkrátka měla bratra, přála bych si, aby byl takový, jakým se mi zde jeví pan de Valmont. Možná by si mnohá žena na mém místě přála, aby byl dvornější; musím se přiznat, že jsem mu nekonečně vděčná, že o mně smýšlí správně a že mě k takovým nepočítá.

Tato podobizna se velice liší od té, kterou jste vymalovala Vy; přesto mohou být obě věrné, přihlédneme-li k době jejich vzniku. Sám přiznává, že se dopustil nejedné nepravosti, a několik dalších mu bezpochyby ochotně připsali na účet. Setkala jsem se však s málo muži, kteří by mluvili o počestných ženách s větší úctou, skoro bych řekla s nadšením. Pouchila jste mě, že alespoň v tomto ohledu nelže. Důkazem je jeho chování k paní de Merteuil. Mluví o ní často, a vždycky s takovou chválou, s výrazem tak živé oddanosti, že jsem se až do příchodu Vašeho dopisu domnívala, že to, co nazývá přátelstvím, je ve skutečnosti prostě láska. Nyní si vyčítám tento neuvážený soud, jehož nespravedlivost je o to větší, že se tak často snažil, aby jej uvedl na pravou míru. Přiznám se Vám, že jsem jeho opravdovou upřímnost považovala za pouhou mazanost. Nevím; zdá se mi však, že člověk schopný tak trvalého přátelství k tak ctihodné ženě nemůže být nepolepšitelným libertinem. Není mi nic známo o tom, že bychom vděčili za jeho způsobilé chování nějakým plánům, které má, jak předpokládáte, ve zdejším okolí. Žije tu kolem nás několik roztomilých žen; on však vychází málokdy, občas ráno, a to říká, že chodí na lov. Je pravda, že jen zřídka přinese nějakou zvěř; ujistňuje nás však, že je velmi neobratný lovec. Na tom, co dělá venku, mi ostatně málo záleží. Přála bych si to vědět leda proto, abych získala důvod, proč se připojit k Vašemu mínění, nebo Vás naopak přesvědčit o svém.

K tomu, co mi navrhuje, abych se totiž zasadila o zkrácení jeho zdejšího pobytu, bych chtěla říci jenom tolik, že bych se jen těžko mohla odvážit požádat jeho tetu, aby svého synovce poslala pryč, a to tím spíše, že ho má velice ráda. Přesto Vám slibuji, i když pouze z úcty k Vám a nikoli z vlastní potřeby, že se při vhodné příležitosti na ni, případně na něho s touto žádostí obrátím. Co se mě týče, pan de Tourvel je zpraven o mém úmyslu zůstat zde až do jeho návratu a právem by užasl nad mou věrolomností, kdybych tento úmysl zničehonic hodlala změnit.

Odpusťte mi, madam, toto velice dlouhé vysvětlení; zdálo se mi však, že jsem v zájmu pravdy byla povinována podat příznivé svědectví o panu de Valmont, jemuž je, jak se zdá, u Vás takového svědectví třeba. Nejsem proto o nic méně vnímavá k přátelství, které vedlo Vaše kroky. Jemu také vděčím za vše, co jste mi napsala vlídného u příležitosti pozdrženého sňatku Vaší slečny dcery. Děkuji Vám za to opravdu upřímně; ačkoliv by pro mne bylo potěšením strávit tyto chvíle s Vámi, obětovala bych je z celého srdce brzké zprávě, že je již šťastna – může-li ovšem být kdy šťastnější než u své matky, která si tolik zaslouží veškeré její něžnosti i úctu. Sdílím s ní tyto dva city, které mě k Vám pojí, a prosím Vás, abyste laskavě přijala toto mé ujištění.

Vaše navěky vděčná atd. atd.

DOPIS XII

CECILIE VOLANGESOVÁ MARKÝZE DE MERTEUIL

Dne 13. srpna 17 . .

Madam, mamičce není dobře; nepůjde dnes vůbec ven, a já jí musím dělat společnost; nedostane se mi tedy té cti doprovázet Vás do Opery. Ujišťuji Vás, že je mi daleko víc líto, že nebudu s Vámi, než že neuvidím divadlo. Prosím Vás, abyste o tom byla skutečně přesvědčena. Mám Vás tolik ráda! Byla byste tak velice laskavá a řekla rytíři Dancenymu, že nemám tu knížku, o které mi včera říkal, a že by mi udělal velikou radost, kdyby mi ji zítra přinesl? Jestli by totiž přišel dneska, řeknou mu, že nejsme doma, protože mamička nechce vůbec nikoho přijmout. Doufám, že jí zítra bude lépe.

Pokládám si za čest atd. atd.

DOPIS XIII

MARKÝZA DE MERTEUIL CECILII VOLANGESOVÉ

Dne 13. srpna 17 . .

Velice mne mrzí, má krasotinko, že přijdu o potěšení uvidět Vás a že to má takovou nepříjemnou příčinu. Doufám, že se brzy najde jiná příležitost. Vyřídím rovněž Váš vzkaz rytíři Dancenymu, který jistě bude nesmírně smuten, až uslyší, že je Vaše mamička nemocná. Jestliže mne zítra přijme, přijdu jí dělat společnost. Domluvily jsme si partii piketů s rytířem

de Belleroche¹; až ho budeme obírat o peníze, dopřejeme si k tomu ještě dalšího potěšení a poslechneme si Vás, jak zpíváte se svým milým společníkem, jemuž navrhnu, aby přišel, hodí-li se to Vaší mamičce i Vám. Za sebe a své dva rytíře ručím předem. Sbohem, krasotinko; vyřídte mé poručení drahé paní de Volanges. Něžně Vás líbám.

DOPIS XIV

CECILIE VOLANGESOVÁ SOFII CARNAYOVÉ

V Paříži 14. srpna 17 . .

Včera jsem Ti, má drahá Sofie, nepsala; ujišťuji Tě však, že mi v tom nezabránily prázdné radovánky. Mamička byla nemocná a já se od ní celý den ani nehnula. Když jsem se večer konečně dostala do svého pokoje, nic už mě nebavilo. Rychle jsem si šla lehnout, abych měla jistotu, že už mám ten den za sebou: v životě se mi žádný den nezdál tak dlouhý. Ne že bych neměla maminku opravdu ráda, ale sama Ti nevím, co to bylo. Měla jsem jít s paní de Merteuil do Opery; měl tam být také rytíř Danceny. Víš sama dobře, že tyhle dva lidi mám ze všech nejradši. Když přišla hodina, kdy začalo představení v Opeře, sevřelo se mi bezděčně srdce. Všechno se mi zprotivilo, dala jsem se do pláče a plakala jsem, plakala a nemohla přestat. Maminka byla našťěstí v posteli, takže to neviděla. Rytíře Dancenyho to jistě také mrzelo, ale toho rozptýlilo divadlo a ta spousta lidí kolem; to je něco úplně jiného.

---

¹ Tentýž, o němž se mluví v dopisech paní de Merteuil Valmontovi.